

ГОЛАС РАДЗІМЫ

ВЫДАЕЦЦА З 1955 ГОДА ●

● NO. 21 (3573) ●

● ЧАЦВЕР, 7 ЧЭРВЕНЯ, 2018

ШТОТЫДНЁВІК “ГОЛАС РАДЗІМЫ” МОЖНА ЧЫТАЦЬ У ІНТЭРНЭЦЕ: WWW.GOLAS.BY

Родны бераг у медыяморы
У фестывалі “ПРЭСА 2018” у Самары традыцыйна паўдзельнічалі беларусы горада **Стар 2**

Месца сустрэчы — зямля продкаў
Стар 3

Тэатр і спевы пад дажджом
Стар 4

АСОБЫ

Душа цюменьскага “Палесся”

Добра вядомы ў Цюмені моладзевы ансамбль беларускай музыкі і песні “Палессе” стварыла Тамара Грыгор’ева, якая родам з Гомельшчыны

На розных беларускіх імпрэзах цюменьцы часта бачаць і чуюць гэты прыгожы, непаўторны гурт. Многія ведаюць: кіруе “Палессем” Тамара Грыгор’ева (у дзявоцтве Русанова). Па назве гурта й можна меркаваць, што яна — таксама з вялікага палескага “мацерыка” Беларусі. “Вы не памыліліся наконт маёй малой радзімы: я нарадзілася сапраўды на Палессі, на Гомельшчыне, у пасёлку гарадскога тыпу Азарычы, адкуль пазней сям’я пераехала ў горад Калінкавічы, — прызналася мне Тамара Фёдараўна. — Там і жыла, закончыла школу. Мела цягу да музыкі — з ёй і звязала жыццё”.

Мама яе, Вольга Кузьмінічна, была ветурачом, а тата, Фёдар Мацвеевіч, вайскоўцам. З дзяцінства Тамара памятае, што ў сям’і гучала музыка, спявалі народныя песні. Сёстры мамы, згадвае, вельмі прыгожа спявалі на тры галасы. Часта збіраліся ў бабулі з дзядулем, і песні было чуваць далёка. Тады суседзі казалі: “Зноў у Старавойтавых спяваюць!”. Асабліва да душы прыйшліся дзяўчыне з Палесся мілагучныя, звонкагалосыя цымбалы. У 1981-м Тамара закончыла выканальніцкі факультэт народнага аддзялення Беларускай дзяржкансерваторыі: па класе цымбалаў. І выйшла на вялікую сцэну — іграла ў Дзяржаўным народным аркестры імя Іосіфа Жыновіча Беларускай дзяржфілармоніі. (Цяпер знакаміты аркестр мае высокі статус: Нацыянальны акадэмічны. — Рэд.) Дагэтуль беларуска падтрымлівае стасункі як з роднымі, так і з аднакурснікамі па кансерваторыі, з роднай філармоніяй. Прачула гаворыць, што Беларусь — гэта яе

Удзельнікі ансамбля “Палессе”

Бацькаўшчына, любімы край, зямля продкаў, родныя карані. Якія, дарэчы, разам з грунтоўнай музычнай адукацыяй урэшце й прадвызначылі яе творчы лёс.

Больш за 20 гадоў свае таленты — і музычны, і арганізатарскі — беларуска паспяхова рэалізуе ў Цюмені: у Сібір пераехала ў 1994-м па месцы службы мужа-афіцэра. З вайсковым асяродкам, дарэчы, звязана й яе творчая кар’ера, бо ўладкавалася Тамара Фёдараўна працаваць у ваенны аркестр. Там была салісткай, вядучай канцэртных праграм, літаратурна-музычных вечарын. Кіравала вакальна-інструментальнай групай курсантаў і ансамблем баль-

нага танца — абодва калектывы неўзабаве атрымалі званні лаўрэатаў розных фестываляў і конкурсаў. За тое адзначана была мая субяседніца ганаровымі граматамі, падзякамі кіраўніцтва. Згадвае з удзячнасцю, як сястра мамы, Кацярына Кузьмінічна, дасылала ёй народныя беларускія песні ды заўсёды казала: “Спявай, мая дарагая пляменніца, там, у Сібіры, услаўляй наш беларускі народ і беларускія песні”.

Знакавым стаў для яе год 1998-ы: Тамара Фёдараўна пачала працаваць метадыстам беларускай культуры ў аддзеле славянскіх культур цюменьскага Дома культуры “Нефтяник”. Тады актывісты Цюменьскай абласной

грамадскай арганізацыі “Беларусь” марылі пра “свой” гурт — і яна стварыла вакальны ансамбль беларускай народнай песні “Лянок”, стала яго музычным кіраўніком. А ўжо праз два гады пад кіраўніцтвам Тамары Фёдараўны ансамбль стаў дыпламантам II Міжнароднага фальклорнага фестывалю “Сібирскіе роднікі”, у 2001-м заявіўся на званне “Народны самадзейны калектыв”. Паралельна яна займалася і са студэнтамі філфака Цюменьскага дзяржуніверсітэта: знаёміла іх з беларускай песеннай і музычнай культурай.

У 2002-м з адкрыццём пры Палацы нацыянальных культур “Строитель” аддзела беларускай культуры

ў Тамары Фёдараўны з’явілася магчымасць распачаць новыя праекты: стварыць моладзевы ансамбль “Палессе” (прыйшлі ў яго студэнты цюменьскіх каледжаў і ВНУ) і танцавальны ансамбль “Палескі”. Прычым ужо ў 2002-м, праз два месяцы пасля нараджэння, былі ў іх дэбюты.

З самага пачатку кіраўніца цюменьскага “Палесся” імкнулася знайсці-прыйнесці новыя, арыгінальныя рыскі нават у вядомыя, брэндавыя творы. Шмат увагі надавалася й развіццю музычных здольнасцяў самадзейных артыстаў. Аснову рэпертуару склалі народныя, эстрадныя песні на беларускай і рускай мовах. У калектыве прыйшлі як здольныя вакалісты, так і музыкі — хто добра грае на гармоніку, скрыпцы, жалейцы, баяне, акардэоне. На тым арганічным, глыбока народным спалучэнні музыкі і спеваў і твораць сапраўднае мастацтва Тамара Грыгор’ева са сваімі выхаванцамі-аднадумцамі. Праграмы ўсе цікавыя, разнастайныя, іх можна лёгка змяняць у залежнасці ад аўдыторыі. Гурт заўсёды цёпла прымаюць глядачы як у Цюменьскай, так і Омскай, Новасібірскай абласцях. Пастаянна пашыраючы, абнаўляючы рэпертуар, кіраўніца гурта перадае моладзі сваю вялікую любоў да роднай песні. Прычым, гаворыць, усе яе “палешукі” мараць пабыць у Беларусі, яе цудоўным палескім краі. Мараць пабачыць на свае вочы Белаавежскую пушчу, пра якую спяваюць, Брэсцкую крэпасць... Хочацца ім паспяваць на “Славянскім базары ў Віцебску” ды ў сталіцы Беларусі, якую яе сябры любяць завочна.

→ **Стар. 4**

Фарбы святочнага горада

Карына Аляксандрава

На XII Рэспубліканскім фестывалі нацыянальных культур, што праходзіў у Гродне, пачалі складвацца новыя традыцыі

Рэспубліканскі фестываль нацыянальных культур — яскравае свята, у час якога старажытнае Гродна пераўтвараецца ў адну вялікую пляцоўку, напоўненую музыкай, танцамі, нацыянальнымі пачастункамі, шматлікімі адкрыццямі, культурнымі падзеямі.

Паводле традыцыі, на 19 нацыянальных падворках прадстаўнікі 36 дзяспар, якія жывуць у Беларусі, знаёмілі гасцей са сваёй культурай. Немцы, напрыклад, давалі майстар-клас па прыгатаванні абеда, казахі ж збудавалі традыцыйныя арэлі алтыбакан — адмысловае месца сустрэч, гульняў і забаў качавага народа, а палякі прапанавалі пачаставацца гарбатай з зёлак...

Самы ж вялікі беларускі падворак размяшчаўся сёлета на плошчы Леніна: засабліваўся рэгіянальнай культуры знаёмілі на ім прадстаўнікі

ўсіх абласцей краіны. Прайшоў там і сімвалічны флэшмоб: сотні ўдзельнікаў і глядачоў у танцавальным карагодзе нібы абнялі Беларусь — абышлі ўсю плошчу.

“Гэта вялікае свята — сімвал дружбы і нацыянальнага адзінства. Прадстаўнікі розных нацыянальнасцяў, якія жывуць у Беларусі, захавалі свае традыцыі ды перадаюць іх з пакалення ў пакаленне, узбагачаючы і беларускую культуру. Фестываль нам паказвае, як важна шанаваць свае карані, любіць сваю зямлю, з павагай і

У час фестывалю вуліцы Гродна заўсёды поўняцца музыкай

ўвагай ставіцца адно да аднаго, да звычайнай і традыцый іншых народаў”, — гаворыць на адкрыцці фэсту Міністр культуры Юрый Бондар.

Дарэчы, упершыню фестываль выйшаў за межы горада.

Трэці святочны дзень прайшоў на Аўгустоўскім канале. І гэта стала пачаткам яшчэ адной прыгожай традыцыі. Падрабязней пра Гродзенскі фэст чытайце ў наступным нумары.

КАРЫСНЫ ДОСВЕД

Родны бераг
у медыяморы

У фестывалі “ПРЭСА 2018” у Самары традыцыйна паўдзельнічалі беларусы горада

Мікалай Бойка

Творчы форум журналістаў Самарскай вобласці штогод праходзіць у Самары ў канцы мая, і маладыя актывісты Самарскай абласной арганізацыі беларусаў і выхадцаў з Беларусі “Руска-Беларускае Братэрства 2000” традыцыйна ў ім удзельнічаюць. Сялетняя імпрэза праходзіла на тэрыторыі Струкаўскага саду, прысвячалася 100-годдзю абласнога Саюза журналістаў. Як адзначыла прэзідэнт суполкі “Руска-Беларускае Братэрства 2000” Ірына Глуская, фестываль быў рэкордны па колькасці ўдзельнікаў: 25 пляцовак! І беларуская суполка выкарыстоўвае такую магчымасць, каб шырэі знаёміць жыхароў і гасцей рэгіёна з дзейнасцю абласной нацыянальнай арганізацыі, з самабытнай культурай беларусаў. Прэзентуюцца штокартальны грамадска-папулярны і літаратурна-мастацкі часопіс “Адзінства/Единство”, выданні сяброў-партнёраў суполкі.

Стэнд і выставачная экспазіцыя абласной суполкі беларусаў былі аформлены ў нацыянальным стылі: гэтакі беларускі куток, дзе госці знаёміліся з выданнямі творчых партнёраў самарскіх беларусаў — беларускім штотыднёвікам “Голас Радзімы”, часопісам “Союзное государство”, газетай Парламенц-

кага сходу Саюза Беларусі ды Расіі “Союзное вече”. “У новым нумары часопіса “Адзінства/Единство” ёсць публікацыі як пра нашу гістарычную Радзіму, так і самарскі рэгіён. Госці задавалі пытанні пра перспектывы супрацоўніцтва паміж Самарскай вобласцю і Беларуссю, знаёміліся з матэрыяламі па гэтай тэме ў новым нумары часопіса”, — распавядае Юлія Цяплянская, кіраўніца моладзевага аддзялення САГА “Руска-Беларускае Братэрства 2000”.

Святочную атмасферу ў фестывальнай Беларускай хаце ствараў вакальны ансамбль “Сюзор’е”, мастацкай кіраўніцай у якім Алена Кірылашава. Творчы гурт спяваў пра Самару, вялікую раку Волгу і, вядома ж, пра родную Беларусь. Госці пляцоўкі паўдзельнічалі ў пазнавальных віктарыях і конкурсах па гісторыі, культуры і друкаваных СМІ Беларусі, якія падрыхтавалі актывісты суполкі.

Для беларусаў вобласці Фестываль “ПРЭСА 2018” — свайго роду падвядзенне вынікаў веснавага, вельмі насычанага творчага марафону. Актывістам, яе ансамблі, салісты ўдзельнічалі ў першамайскіх і святочных імпрэзах, прысвечаных 73-й гадавіне Вялікай Перамогі. Правялі моладзевы круглы стол, зладзілі прагляд відэафільма пра Дзень Дзяржаўнага герба і Дзяржаўнага сцяга Беларусі. Напярэдадні ж, 26

У фэсце паўдзельнічаў вакальны ансамбль “Сюзор’е”

мая, у Доме культуры чыгуначнікаў імя А. С. Пушкіна праходзіў вялікі шматнацыянальны канцэрт “Нам Волга-матушка на всех одна”. Ад суполкі самарскіх беларусаў выступілі дзіцячы беларускі вакальны дуэт: Юльяна Буташава ды Уладзіслаў Даутаў. Спявалі песню “Ты, Самара мая!”, якая дзякуючы іх педагогу Іне Сухачэўскай гучала з беларускім нацыянальным каларытам.

Ірына Глуская падзякавала ўсім актывістам, творчым гуртам, салістам суполкі, якія спрыяюць захаванню, пашырэнню беларускай культуры, традыцый на самарскай зямлі.

Яна ўдзячна за дзелавое і творчае супрацоўніцтва заснавальнікам, рэдакцыям, журналістам газет “Голас Радзімы”, “Союзное вече”, часопіса “Союзное государство”. Праз публікацыі ў прэсе, лічыць яна, дзейнасць суполкі не знікае ў часе, каштоўны яе досвед становіцца набыткам іншых беларускіх згуртаванняў па свеце, а ўяўны беларускі мацярык расце, прыгажэе, мацнее. “Бо разам — мы сіла, а публікацыі, узаемадзеянне беларускіх суполак з прэсай спрыяе такому яднанню, аўтарытэту беларусаў па ўсім свеце”, — адзначыла Ірына Глуская.

ДАЛЁКІЯ-БЛІЗКІЯ

Творцы злучаюць кантыненты

Кацярына Мядзведская

Вершы Якуба Коласа па-беларуску і па-іспанску гучалі ў Міністэрстве замежных спраў Усходняй Рэспублікі Уругвай

Напрыканцы мая ў Монтэвідэа, у МЗС Усходняй Рэспублікі Уругвай, адкрылася выстава “Я прыйшоў дзеля Вас” — пра жыццёвы ды творчы шлях беларускага паэта Якуба Коласа. Інфармацыю пра тое даслаў у рэдакцыю Консул Беларусі ў Аргенціне Павел Міронаў. Экспазіцыя прысвечалася як 135-м угодкам Песняра, так і 25-годдзю ўсталявання дыпламатычных адносін паміж Беларуссю ды Уругваем.

На выставе былі прадстаўлены вялізныя інфамодулі з фотаздымкамі паэта, звесткамі з яго біяграфіі — на беларускай, рускай, іспанскай мовах. Іх падрыхтавалі ды перадалі ў Монтэвідэа з Мінска супрацоўнікі Літаратурна-мемарыяльнага музея Якуба Коласа. Беларусы ж Уругвая дапоўнілі выставу стэндам пра жыццёвы і творчы шлях беларуска-ўругвайскага пісьменніка і перакладчыка Карласа Шэрмана. Нарадзіўся той у Монтэвідэа ў сям’і перасяленца з беларускага Пінска, амаль што ў 25-гадовым узросце пераехаў на радзіму бацькі. Аднак ягонае жыццё назаўжды

Павел Міронаў, Дар’я Ісаковіч, Себасцьян Андраюк

было звязана з двума кантынентамі. З беларускай мовы Карлас перакладаў на іспанскую вершы Янкі Купалы, Якуба Коласа, аповесці ды раманы Васіля Быкава, Аркадзя Куляшова, Івана Чыгрынава. Беларускаму ж чытачу ён адкрыў творчасць Нікаласа Гільена, Габрыэля Гарсія Маркеса, Фелікса Радрыгеса, Арманда Гомеса, Габрыэлы Містраль, іншых. А ў 1982 годзе, да 100-х угодкаў Янкі Купалы і Якуба Коласа, па-іспанску выйшаў зборнік выбраных твораў пісьменнікаў “Папараць-кветка”. Пераклад іх зрабіў Карлас Шэрман.

Пра падрыхтоўку да імпрэзы напісаў нам Ганаровы Консул Беларусі ва Уругваі Себасцьян Андраюк, да якога мы звярнуліся па некаторыя

падрабязнасці. Даўні сябар газеты, ён нагадаў: “Гэта ж вы прапанавалі нам год таму правесці творчую вечарыну, прысвечаную Карласу Шэрману. А мы сумясцілі яшчэ дзве нагоды: 135-я ўгодкі Якуба Коласа і 25-годдзе ўсталявання дыпадносін паміж краінамі”. Спадар Себасцьян прызнаўся, што вялікім гонарам для яго быў удзел у гэтай імпрэзе. Прычым удвойным стасусе: у якасці Ганаровага консула Беларусі ды прадстаўніка беларускай дыяспары, навукоўцы, літаратары, студэнты.

Карласа Шэрмана, якім могуць ганарыцца як беларусы, так і ўругвайцы, — пісаў нам Себасцьян Андраюк. — Я лічу вельмі сімвалічным, што імпрэза ладзілася ў горадзе, у якім нарадзіўся пісьменнік. Такім чынам мы аддалі даніну павагі як вядомаму беларускаму паэту Якубу Коласу, так і таленавітаму земляку Карласу Шэрману”.

Пра культурныя, спартыўныя, адукацыйныя, эканамічныя сувязі, што злучаюць краіны, гаварылі на адкрыцці выставы й генеральны дырэктар па пытаннях культуры МЗС Уругвая Амар Меса, і Консул Беларусі ў Аргенціне Павел Міронаў. Сярод гасцей былі супрацоўнікі Міністэрства замежных спраў Уругвая, прадстаўнікі беларускай дыяспары, навукоўцы, літаратары, студэнты.

А ў ходзе імпрэзы, што ладзілася на такой далёкай ад Беларусі ўругвайскай зямлі, гучала беларуская мова. Былі прадстаўлены й цікавыя біяграфічныя факты з жыцця аднаго з заснавальнікаў класічнай беларускай літаратуры, відэа з унікальнымі кадрамі з жыцця Якуба Коласа. А вершы яго дэкламаваліся як па беларуску, так і па-іспанску. Вельмі душэўна і пранікнёна выканала песню “Мой родны кут” жонка Паўла Міронава, таленавітая беларуская спявачка Дар’я Ісаковіч.

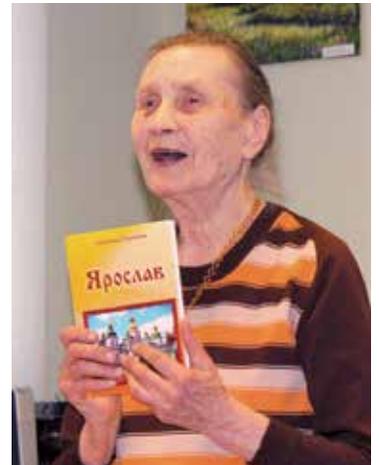
ПОВЯЗЬ ЧАСОЎ

Яраслаў і Настасся

Ураджэнка Полаччыны, якая цяпер жыве ў Даўгаўпілсе, напісала паэму пра свайго знакамітага земляка

Цікава прайшла чарговая літаратурна-музычная вечарына ў Цэнтры беларускай культуры: прэзентавалася гістарычная паэма “Яраслаў” Настасі Сазанковай — вядомай у горадзе паэткі, мастачкі. “Забывая імя — теряем себя. Забывая історыю — теряем Отчество. Сохраняя память о родном крае, страдая ностальгией, даже далеко от Родины мы — ее дочери, ее сыны...” — разважае аўтарка ў прадмове да паэмы. А тэмы гісторыі, роднай зямлі, спадчыны блізкія Настасі Аляксандраўне. Яна прысвячала ўжо творы такім знакамітым людзям старажытнай Полацкай зямлі, як Еўфрасіння Полацкая, Рагнеда. Новая ж паэма, што выйшла ў свет кнігай, пра сына Рагнеды: Яраслава Мудрага.

Настасся Сазанкова сама родам з Полаччыны, з вёскі Захарнічы. У Полацку закончыла медвучылішча, потым — медуніверсітэт у Мінску. Доўга працавала ўрачом, напісала кнігу пра лекавыя травы. Яна — сябар Асацыяцыі свабодных мастакоў Латгаліі, актывістка беларускай суполкі “Уздым”. І шанюўны ўзрост ёй да твару, бо вядзе актывіўны лад жыцця: піша карціны, вершы, выдае кнігі, прымае ўдзел у працы дзённага сацыяцэнтра і гарадскіх імпрэзах.

Настасся Сазанкова

Кнігі ж пісьменніцы прэзентуюцца ў нашым цэнтры, і гэта была ўжо 8-я. Як чалавек актывіўны, рознабакова-таленавіты, сціплы й працавіты, наша старэйшая сяброўка вялікай павагай карыстаецца як у асяродку беларусаў, так і ў асяродку творчых людзей Даўгаўпілса. Таму й сабралася ў нас нямала прыхільнікаў яе таленту: паслухаць займальны аповед аўтаркі пра кнігу, розныя версіі ды гістарычныя факты, што леглі ў аснову паэмы.

Твор напісаны па-руску: 76 старонак. Князёў і княгін, што яго ілюструюць, Настасся Сазанкова малявала, прызнаецца, так, як і сабе ўяўляе. Да вечарыны ж намалевала й партрэт Яраслава. Рэдактар кнігі — Святлана Мекш. Даўгаўпілскія пісьменнікі, мастакі казалі аўтарцы шмат добрых слоў, чыталі свае вершы, спявалі песні: Галіна Сантоцкая, Станіслаў Валодзька, Фаіна Осіна, Марыя Сафронава, Яўціхій Канаплёў, Павел Плотнікаў, Валянціна Пруднікава, Еўфрасіння Лелэ, Пётр Лаўрэнаў ды іншыя. Спявала й харавая капэла “Спадчына” (мастацкі кіраўнік Яніна Юзэфовіч), хораша вяла вечарыну Яўгенія Гуляева.

Марыя Памецька, метадыст Цэнтры беларускай культуры, г. Даўгаўпілс

РОДНЫЯ ЛЮДЗІ

Месца сустрэчы — зямля продкаў

Марыя Мельнікава з Расіі і Шцепан Вячэржа з Чэхіі з удзячнасцю згадваюць беларускі райцэнтр Кіраўск, дзе іх родавыя карані, дзе яны пакінулі часцінку сваіх сэрцаў

Заўважлі: лета наступіла! Канікулы, час адпачынаць — і вандроўка па ўсім свеце. Ды ў кожнага з нас, аднак, ёсць мясціны самыя-самыя, вяртацца ў якія заўсёды прыемна. Многія з беларусаў, хто ў сілу жыццёвых абставінаў адарваўся ад бацькаўшчыны, якраз на лета і плануюць хвалюючыя сустрэчы з ёй. З родзічамі, сябрамі дзяцінства, суседзямі і проста роднымі краявідамі, дрэвамі, рэчкамі-азёрамі, лугамі-сенажацямі...

Мяне асабіста ў роднай Яцкаўшчыне, што пад старажытным Клецкам, за 30 кіламетраў ад самага цэнтра многім вядомага Нясвіжа, страчае цяпер хіба што стары бацькоўскі сад, падноўлены маладымі яблынькамі, моцная — з бяргвенняў, разам з татам ашалёваная — хата. Усё менш застаецца ў вёсцы людзей, знаёмых з дзяцінства: хто раз'ехаўся, хто і пакінуў гэты свет. Словамі няпроста перадаць, што грэе нас на малой радзіме. Скажу толькі: нібыта нейкую душэўную раўнавагу там, у роднай невяліччай

вёсцы, знаходзіш пасля напоўненага рознымі хваляваннямі, разгайданымі і мклівага сталічнага жыцця. Таму, дарэчы, неяк я і напісаў такія радкі: "У вёску еду — па няспешнасць/ Найсаладзейшую з уцех./ Бо ў садзе там пануе Вечнасць,/ А ў гарадах — гайдае спех".

А як успрымаюць "зямлю продкаў" тыя, хто нарадзіўся і рос удалечыні ад яе, бывае ў Беларусі пераважна ўлетку, наездамі? Сёння ў нас ёсць магчымасць паслухаць такіх людзей — дзякуючы журналістцы з Новасібірска Людміле Бяляўскай. Чытачы, пэўна ж, памятаюць яе цёплую, шчырую нататкі пра сябе і беларускі род, бацькоў: ветэрана вайны Уладзіміра Бяляўскага ды ягоную жонку Марыю. ("Лёсу нітачка несканчоная". — ГР, 18.01.2018). Нагадаем, гаворка — пра раённы горад Кіраўск Магілёўскай вобласці. І вось мы падаем тэксты ў працяг тэмы: Людміла Уладзіміраўна распытала ў дачкі Марыі (названай так у гонар бабулі) ды пляменніка з Чэхіі Шцепана (сын

малодшай сястры Валянціны, якога, пэўна ж, у беларускім Кіраўску звалі па-свойску Сцяпанам) пра тое, чым помніцца ім беларускае дзяцінства. Хоць усе тэксты і былі дасланы ў рэдакцыю амаль адначасова, мы ж палічылі: успамінам пра лета — улетку і друкавацца. Спадзяемся, некаму, пачытаўшы споведзі, захочацца прыехаць у Беларусь, занырнуць у тую прыгожую і непаўторную рэальнасць, дзе па гэты час жыве нашае дзяцінства.

Іван Ждановіч

Там засталася дзяцінства

Беларусь — мае дзяцінства, і ўспаміны пра яго светлыя. Хоць прымешваецца да іх і пачуццё страты, усведамленне таго, што вясёлкавай той бесклапотнасці ўжо ніколі, ніколі не будзе.

Кожнае лета (родам жа я з 1979-га) прывозіла мяне мама на канікулы ў Кіраўск, да бабулі і дзядулі: Уладзіміра Дзмітравіча і Марыі Дзмітраўны Бяляўскіх. Мая мама там нарадзілася. І хоць я расла, вучылася ў Новасібірску, адсюль мой муж і сын, хоць тут усё мае жыццё, а мой тата, Яўген Іванавіч Мельнікаў — сібірак, але ж усё роўна: па духу я беларуска! Заўсёды хочацца туды вярнуцца, акунуцца ў асабліваю атмасферу. Бываючы ў Беларусі, я напаянюся жыццёвай энергіяй.

Як было весела, шумна, калі ў бабулі-дзядулі збіраліся родныя мае, самыя блізкія: маміны сёстры Тамара і Валянціна з сям'ямі, дзядзькі, цёткі, іх дзеці — мае стрыечныя браты і сёстры! Як спявалі ды скакалі мы пад дзядулеву гармонь! О, які ж ён быў гарманіст! Гармонь для дзядулі — гэта было святое. З ёй прайшоў вайну, з ёй не раставаўся ўсё жыццё, і яна ўсіх нас аб'ядноўвала.

Памятаю, як гушталіся на арэях ды крычалі-распявалі "Рас-цвета-ли яблони и груши..." пад дзядулеў акампанемент. А бабуля тым часам назірала за мной і ціха падпявала. Арэлі ж тыя былі хісткімі: дзядуля майстраваў іх, падмацоўваў да кожнага майго прыезду. А ў садзе сярод пахаў смародзіны, чырвоных парэчак і агрэсту падвешвалі гамак. Там і збіраліся мы, гулялі, загаралі, сакрэтнічалі з маімі сяброўкамі, якіх бацькі на летнія канікулы адпраўлялі да бабуль-дзядуляў. З імі мы ў кантакце дагэтуль, і калі бываю ў Мінску, то абавязкова сустракаемся.

Марыя Мельнікава

Пахі, смакі, коцікі-кураняткі... Па гэты час памятаю, здаецца, усе тыя кіраўскія водары: памідорнае расадзі, белага наліву, антонаўкі, сакавітай маліны. А якія смачныя аладчкі і дранікі, калі яны — прамы з печы! Калі запальвалі ў ёй агонь, то я заўсёды круцілася ў бабулі пад нагамі: цягнула мяне да таго цуда як магнітам. Яна ж нязлосна так мяне адганяла: каб не абпалілася. Шмат у бабулі было кветак: флоксы, раскошныя вяргіні, лілеі. Не забуду і крапіву, якой атрымлівала ад дзядулі — за асаблівыя "заслугі". Неяк ён выпуціў "выветрыцца" ў двор парасятка Дзюдзю. І я не ўстаяла перад вялікаю спакусаю на свінчуку пракаціцца. Скончыўся ж эксперымент нашымі з Дзюдзям віскамі, пагоняй за намі дзядулі, ну і крапівой... Дарэчы, мой стрыечны брат, дзедка чэшскі ўнук Сцяпан за падобныя каўбойскія скокі ўдастойваўся хіба лёгкіх плескачоў: пэўна ж, дзядуля мудра ўлічваў пры тым ягоны

"замежны статус".

Мой любы, дарагі дзядуля!.. Мы хадзілі з ім на рыбалку. Кусаліся камары, хацелася спаць, ды і рыба, прызнацца па праўдзе, была такая дробная, што ўся даставалася потым нашай котцы Каці. Але ж наколькі важны быў сам працэс!

З якой толькі жыўнасцю я ні корпалася! Кацянятка — тую пшчоту не перадаць. А індычаняткі, кураняткі, якіх у халодныя вечары забіралі начаваць у сенцы... Шкадую, што ў майго сына Вадзіма такой экзотыкі няма. І цацкі, хоць многія граюць-спяваюць, не патруцца пшчотна так аб тваю ножку, просячы малачка...

З мужам Сяргеем "на світанку" нашага знаёмства мы ездзілі ў Беларусь: хацелася паказаць яму значную частку майго жыцця. А для сына Вадзіма, тады двухгадовага, паездка ў Мінск, у Кіраўск у госці да праддзядулі стала першым вялікім падарожжам. Бабулі Марыі не стала за год да гэтага. Дзядулі — таксама ўжо няма. І тое, што мы не спазніліся, што ён пабачыў сібірскага праўнука, грэе і цяпер маю душу. Паездка прыйшла на 65-годдзе вышвалення Беларусі ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў. Вадзюша ўпершыню спрабаваў салдацкую кашу: еў з апетытам. Порцыю прынеслі Уладзіміру Дзмітравічу. Ад нашай увагі расчулены, у падзяку за гасцінец пачаў успамінаць і баі, і шпіталь, і салдацкія катлы. Сын амаль яшчэ не гаварыў, дзядуля ўжо дрэнна чуў. Ён трымаў малога на каленях, паказваў медалі, распавядаў пра мінулае. Вадзім, здавалася, разумее ўсё. Сын, можа, тое і не ўспомніць, але ў ягоным сэрцы, пэўна, ёсць тое цяплае, якое падарыў яму праддзядуля-ветэран.

Марыя Мельнікава, г. Новасібірск

Шцепан Вячэржа з маці

Ранішні базар у Кіраўску

Упершыню я пабываў на радзіме маёй мамы ў пяцігадовым узросце. Тады яшчэ сам не вельмі добра гаварыў па-руску, але разумеў амаль усё. Наша сям'я двухмоўная: мае бацькі строга сачылі за тым, каб я з татам гаварыў па-чэску, а з мамай — па-руску. Самы першы ўспамін і знаёмства з радзімай мамы звязана з бабулінай і дзедкавай печчу. Калі мы прыехалі ў Кіраўск і яшчэ нават не паспелі як след паставіць рэчы, пацалавацца з роднымі — я ўжо сядзеў на печы. Бо ўбачыў такое ўпершыню ў жыцці! Вядома ж, мне мама расказвала пра яе, але ўбачыць і самому пасядзець на печы, а потым яшчэ і скакаць з яе на канапу — гэта ўжо было верхам радасці маёй. Потым з печы ж, з агню "нараджаліся" аладчкі, дранікі... Усё цікава для мяне там было. Асабліва ж уразіла, колькі ў мяне радні! Бачачы гэтулькі цёткаў і дзядзькаў, стрыечных братоў і сясцёр, я зусім заблытаўся ды ўвесь час пытаўся: а вы мне хто? Чым выклікаў і смех, і замілаванне маіх беларускіх сваякоў.

Яшчэ мне успамінаецца, як мы з Машкаю, маёй сібірскай сястрой, бегалі па раннях на базар у Кіраўску: купляць семкі. Дарэчы, такі, я сказаў бы, феномен зусім неведомы ў Чэхіі. І яшчэ вельмі палюбіў і

чамусьці называў: семушкі. У апошні раз я быў у Беларусі па працы, у камандзіроўцы: наша прадпрыемства супрацоўнічае з Бабруйскім шинным заводам. Я тады ў апошні раз пабачыў дзядулю Уладзіміра, а бабуля Марыя на той часу памерла ўжо. Мае бацькі з дзяцінства (нарадзіўся ж я ў 1982-м) прывучалі мяне, сваім прыкладам паказвалі: чалавек павінен памятаць пра свае родавыя карані, пра месца, дзе нарадзіўся, паважаць сваіх бацькоў. Я ім за такую навуку вельмі ўдзячны. Я бачу, як мая мама штогод рвецца дадому, у родную Беларусь. І хоць яе бацькоў ужо няма на гэтым свеце, але ж ёсць сёстры, браты, пляменнікі. Мы з татам яе заўсёды адпускалі, ведаючы, як шмат гэта для яе значыць. Цяпер ужо я адзін яе выпраўляю і сустракаю: тата, на вялікае наша гора, нядаўна памёр. Ён заўсёды з павагай ставіўся да маміных бацькоў, да сваякоў. З любоўю іх прымаў і ў нас у Чэхіі, паказваў нашы славатасці, з асаблівым гонарам — прыгажуню Прагу. І мы з мамай прадаўжам гэтую традыцыю, такім чынам спрыяючы збліжэнню людзей з розных краін — але з блізкімі родавымі каранямі.

Шцепан Вячэржа, г. Прага, Чэхія

Хата Бяляўскіх у Кіраўску па вул. Савецкая, 12

АСОБЫ

Душа цюменьскага “Палесся”

(Заканчэнне. Пачатак на стар. 1)

Юбілейныя даты — заўсёды яшчэ адзін стымул для творчасці. У 2017-м гурт “Палессе” адзначыў 15-я ўгодкі канцэрта “Люблю цябе, Белая Русь!” — ён з поспехам прайшоў у канцэртнай зале ПНК “Строитель”. Былі на сцэне беларускія народныя танцы, гучалі прыгожыя найгрышы на баяне, гармоніку, цымбалах і, вядома ж, народныя й эстрадныя песні на беларускай і рускай мовах. Рэпертуар кіраўніца гурта збірала клапатліва, пакрысе, прывозіла з розных фестываляў і конкурсаў. Яркія песенныя творы знайшла і ў родным Палессі. Асабліва ж каларытна цяпер гучаць у выкананні “Палесся” беларускія хіты “Калі ласка”, “Лявоніха”, “Купалінка”, “Марыся”, “Чаму ж мне ня пець”.

Чым сёння Тамары Фёдарайне, канцэртмайстру Ігару Катаргіну, салістам гурта Любові Ушаковай ды Маргарыце Лукянавай, іншым артыстам можна ганарыцца? Вялікай колькасцю прыхільнікаў іх творчасці — як у Цюмені, так і ў іншых месцах вобласці, рэгіёна, дзе “Палессе” з радасцю і цёплым прымаяць: Ніжняя Таўда, Ялутораўск, Вікулава, Казанка, Белазёрск, Ішым, Табольск,

Ансамбль “Палессе” з народнай артысткай Расіі Надзеяй Бабкінай

Омск, Сургут, Новасібірск, Томск ды Курган. Салісты ж гурта станавіліся лаўрэатамі розных міжнародных, усерасійскіх ды абласных конкурсаў, выступалі таксама ў Беларусі. Дзякуючы вялікаму досведу, працавітасці, натхнёнасці Тамары Фёдарайны, я

ўменню знаходзіць агульную мову з творчымі асобамі гурт “Палессе” дамогся значных поспехаў. Яна пералічвае: неаднаразовы лаўрэат гарадскога фестывалю народнай творчасці “Берэзка”, абласных конкурсаў-фэстаў “Мост дружбы” і

“Радуга”, фестывалю этнічнай музыкі “Неба і зямля”, фестывалю народнай культуры “Славянскі базар” (гэта ўсё праходзіла ў Цюмені), а таксама Першага фестывалю-конкурсу міжнацыянальных культур “Мост дружбы-2005” (Табольск) і конкур-

су “Играй, гармонь!” у Омску. Сама ж кіраўніца ўшанавана дыпламай, граматамі, падзячнымі лістамі, у тым ліку за подпісамі Пасла Беларусі ў Расіі Васіля Далгалёва (2007), кіраўніка аддзялення Пасольства Беларусі ў Расіі ў Цюмені (2006), мэра Цюмені (2005), старшыні камітэта па справах нацыянальнасцяў вобласці (2007-2010), Ганаровага консула Беларусі ў Цюмені Уладзіміра Шуглі ды іншых.

Нам, беларусам Цюмені, заўсёды прыемна слухаць і бачыць “Палессе” на розных імпрэзах у Палацы нацыянальных культур “Строитель”, на Днях беларускай культуры ў вобласці. Гурт, расказала Тамара Фёдарайна, выступае з дабрачыннымі канцэртамі ў рэабілітацыйных цэнтрах, калоніях. Ёсць і канцэрты для ветэранаў вайны і працы, курсантаў мясцовага ваеннага вучылішча, школьнікаў, для студэнтаў каледжаў, ВНУ. А напрыканцы красавіка гурт паўдзельнічаў у Міжнародным конкурсе “Пасіонары культуры” на пляцоўцы Цюменьскага дзяржінстытута культуры. І сёлета “Палессе” збіраецца справіць артыстам новыя касцюмы. Што ж, абавязкова прыйдзем на тыя абноўкі паглядзець!

Наталля Габрусь, г. Цюмень

БЕЛАРУСКІ ХАРАКТАР

Тэатр і спеваы пад дажджом

Іван Ждановіч

Святочную імпрэзу да Дня славянскага пісьменства і культуры ў Мікалаеве, якую падрыхтавалі актывісты Беларускай суполкі “Голас Радзімы”, не перапыніў нават праліўны дождж

Пра чарговы поспех Драматычнага тэатра беларускай арміі ў рэдакцыі стала вядома адразу з дзвюх крыніц. На гэты раз артысты атрымалі прэмію “Рэпутацыі ды павагі” XX Міжнароднага тэатральнага фестывалю “Мельпамена Таўрыі”, што праходзіў у Мікалаеўшчыне. А ўшанаваны калектыў “за высокае прафесійнае майстэрства й бездакорную рэпутацыю”. Як напісала нам Алена Давыдава, кіраўніца літаратурна-драматургічнай часткі тэатра, труп паказала прэм’ерны спектакль “Тры сястры” па п’есе Антона Чэхава. Дарэчы, не ўсе цяпер ведаюць, што ў яго — украінскія карані, хоць родам ён з Таганрога (цяпер гэта Растоўская вобласць Расіі). Антон Паўлавіч пісаў вось што: “Я настаящий малоросс, я в детстве не говорил иначе, как по-малороссийски”. Так што беларусам прывезці на фестываль ва ўкраінскі Мікалаеў спектакль рускага пісьменніка, які сам сябе называў “сапраўдным маларосам”, — гэта ж цікава і крэатыўна.

І ўдзячная публіка, журы фестывалю ў Мікалаеве такі крэатыў — ацанілі. Для пастаноўкі, што не абкаталася на ўласнай сцэне, прызначанне кампетэнтнага міжнароднага журы — безумоўны поспех.

Беларускія артысты з актывістамі суполкі “Голас Радзімы” на сцэне ў Мікалаеве

“Вельмі цёпла прымала мінчан шчодрая на эмоцыі ўкраінская публіка, — паведамляе Алена Давыдава. — Ёй прыйшлася па душы арыгінальная квэст-гульня рэжысёра-пастаноўшчыка Марыны Дударавай.

Нагадаем, юбілейны фестываль “Мельпамена Таўрыі” праходзіў у Мікалаеве й Херсоне з 17 па 26 мая. У тэатральным форуме паўдзельнічала больш за 20 калектываў з Украіны, Беларусі, Малдовы, Расіі, Грузіі, Ізраіля, Партугаліі. Прычым і беларуская суполка “Голас Радзімы” з Мікалаева, якой кіруе Таццяна Дзяменнікава, вельмі падтрымала беларускіх артыстаў. Сама Таццяна ў рэдакцыю напісала: “Мы 19.05. хадзілі з актывістамі суполкі на спектакль “Тры сястры” Драматычнага тэатра беларускай арміі. Гэтага дня чакалі з нецярпеннем: білеты прыдбалі за месяц, каб трапіць на спектакль землякоў. Перад спектаклем, які

шоў у Мікалаеўскім акадэмічным украінскім тэатры драмы й музычнай камедыі ў трэці дзень фестывалю, мы купілі кветкі, прывязалі да іх чырвона-зяленыя стужкі: каб відаць было, што гэта — ад беларусаў. І землякі апраўдалі нашы надзеі. Як мы ўсе ім апалядзіравалі! Потым папрасілі адміністрацыю тэатра ды сфатаграфаваліся разам з артыстамі беларускага тэатра. Калі ж дарылі кветкі, то размаўлялі з артыстамі, мастацкім кіраўніком тэатра па-беларуску, шчыра дзякавалі ім ад беларускай дыяспары за высокае майстэрства. Яны запрашалі нас у госці ў Мінск на свае спектаклі. Прыедзем! Увогуле для нас той дзень быў сапраўдным святам. Вельмі цёпла артыстаў-беларусаў сустракалі глядачы: зала была перапоўнена, доўга не сціхалі апладысменты”.

Майстэрству заставацца ў любых абставінах на вышыні, як тое ўдаецца прафесійным артыстам,

можна павучыцца і ў артыстаў самадзейных — з беларускай суполкі. На 26 мая актывісты “Голасу Радзімы” спланавалі ў Мікалаеве святочную імпрэзу да Дня славянскага пісьменства й культуры. “І ўсё як мае быць падрыхтавалі, — напісала пазней Таццяна Дзяменнікава. — Мы на такі загадзя прывезлі ўвесь наш скарб — кнігі, газеты, сувенірную прадукцыю — ды аформілі ў Каштанавым скверы “Беларускую хату”. Вельмі прыгожа ўсё атрымалася, а імпрэзу назвалі: Сёння ў нашай хаце свята”. У скверы сабралася багата народу, разглядалі ўсе нашу Хату, чыталі газеты, кнігі. А потым, насуперак прагнозам, паліў дождж. Гледачы разышліся-пахаваліся, нашы вышыўкі, ручнікі памоклі. Пачалі складаць усё: думалі, канец свята. Але самыя стойкія глядачы ды ганаровыя госці чакалі нашых спеваў. Сярод тых стойкіх былі прадстаўнік аблдзяржадміністрацыі Віктар Чабатароў, старшыня праўлення

нацыянальных таварыстваў Лаліта Каймарзава, наша сяброўка Ірына Русіна, старшыня суполкі “Русич” Тамара Белавусава. Яны прасілі: выступайце, падтрымаем! Паставілі адну палатку для апаратуры, другую — каб акардэаніст Юрай Дзінтарс не змок, ну й мы хто як мог... А дождж то пераставаў, то зноў ліў. Настрой ужо быў “падмочаны”, але ж мы не здаваліся! Гурт “Родныя напевы” спяваў пад мелодыі дажджу! Шкада, што нас не пачулі багата прыхільнікаў беларускай культуры, але настрой трохі падняўся. Дарэчы, пры ўстаноўцы палаткаў нам вельмі дапамог начальнік упраўлення па пытаннях надзвычайных сітуацый і грамадзянскай абароны насельніцтва Мікалаеўскага гарсавета Аляксандр Герасіменя. Аказваецца, беларус: тата быў родам са Слуцкага раёна. Што ж: сябры знаходзяцца ў бядзе! Удзячны таксама Ірыне Русінай, якая была з намі, дапамагала, рабіла здымкі, напісала ў нэце пра нашыя прыгоды. Мяркую, мы яшчэ паўтормым сваю праграму: знойдзем дзе й калі”.

Вось якія самаадданыя беларусы пашыраюць родную культуру ў Мікалаеве. Мы вельмі рады, што ў нашай рэдакцыі ёсць такія сябры. І спадзяемся, што ў жыцці актывістаў, самадзейных артыстаў суполкі “Голас Радзімы” будзе яшчэ шмат светлых, сонечных, радасных дзён. І што кніга паэзіі беларускі з украінскімі родавымі каранямі Аксаны Спрычан “Кава з украінскім мёдам”, дасланая сябрам з рэдакцыі, дойдзе да іх — і падсалодзіць жыццё.

Заснавальнік:

Установа Адміністрацыі Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь «Рэдакцыя газеты «Советская Белоруссия».

Вул. Б. Хмяльніцкага, 10а, 220013, Мінск

Рэдактар

Віктар Міхайлавіч Харкоў

Адрас рэдакцыі:

Вул. Б. Хмяльніцкага, 10а, 220013, Мінск

Рэгістрацыйнае пасведчанне № 61.

Выдадзена 2 сакавіка 2009 г. Міністэрствам інфармацыі Рэспублікі Беларусь

Бюро па рэкламе:

Тэл. +375 17 287 16 91

Тэлефон рэдакцыі:

+375 17 287 15 32;

факс: +375 17 287 15 26

E-mail: golas_radzimy@tut.by

Аб’ём выдання: 1 друк. арк.

Выходзіць 1 раз на тыдзень

Тыраж: 1930. Заказ: 754

Газета надрукавана на Рэспубліканскім унітарным прадпрыемстве «Выдавецтва «Беларускі Дом друку». ЛП №02330/106 ад 30.04.2004. Праспект Незалежнасці, 79, 220013, Мінск

Час падпісання ў друк: 20. 10

Выходзіць 1 раз на тыдзень

© “Голас Радзімы”, 2018

Пазіцыі рэдакцыі і аўтараў, матэрыялы якіх друкуюцца на старонках “Голасу Радзімы”, могуць не супадаць.